

Karta potwierdzenia udziału inicjatywy
w konkursie na najlepszą warszawską inicjatywę pozarządową 2013 roku S3KTOR

Nazwa inicjatywy zgłoszonej do konkursu

Domki fińskie – Pamięć osobista, historia, współczesność

Kategoria konkursowa, w której potwierdzany jest udział inicjatywy w konkursie

(proszę podkreślić TYLKO JEDNĄ kategorię)

- I. Edukacja
- II. Ekologia i środowisko przyrodnicze
- III. Kultura i sztuka
- IV. Pomoc społeczna
- V. Projekty interdyscyplinarne
- VI. **Przestrzeń miejska**
- VII. Społeczeństwo obywatelskie i prawa człowieka
- VIII. Społeczność lokalna
- IX. Sport i rekreacja
- X. Zdrowie

Dane organizacji pozarządowej będącej realizatorem inicjatywy zgłoszonej do konkursu/lidera inicjatywy

1. **nazwa organizacji pozarządowej**

Stowarzyszenie „Pracownia Etnograficzna” im. Witolda Dynowskiego

2. **numer KRS lub inny numer ewidencji lub rejestru: 000 0253764**

3. **forma prawna:**

stowarzyszenie

fundacja

kościelna osoba prawna

kościelna jednostka organizacyjna

spółdzielnia socjalna

inna.....

4. adres strony internetowej: www.etnograficzna.pl

Dane koordynatora inicjatywy zgłoszonej do konkursu

(osoba, z którą należy kontaktować się w sprawie udziału w konkursie)

Imię i nazwisko: Daniel Kunecki

Telefon: 22 621 10 30

E-mail: pracowniaetnograficzna@gmail.com

Informacje na temat inicjatywy zgłoszonej do konkursu

Obszar realizacji (gdzie inicjatywa była realizowana i dla jakiej grupy wiekowej odbiorców)

Projekt **Domki fińskie – Pamięć osobista, historia, współczesność** był realizowany na terenie Warszawy i był skierowany do mieszkańców miasta. W ramach projektu powstała strona internetowa www.domkifinskie.etnograficzna.pl.

Okres trwania inicjatywy, a w przypadku inicjatyw wieloletnich także termin realizacji etapu zgłoszonego do konkursu

Od 1 czerwca 2013 do 15 grudnia 2013.

Budżet realizacji inicjatywy/jej etapu zgłoszonego do konkursu (w PLN): 22 400 PLN

w tym udział środków m.st. Warszawy (w PLN): 20 000 PLN

Uzasadnienie podjęcia inicjatywy

(dlaczego inicjatywa została podjęta, czemu/komu miała służyć, dlaczego organizatorzy uznali, że istotne jest podjęcie konkretnych działań, itd.)

Stowarzyszenie Pracownia Etnograficzna od kilku lat angażuje się w nie tylko w promowanie poznawania historii miejsc, obok których mieszkańcy Warszawy przechodzą codziennie, nie zdając sobie sprawy o ich znaczeniu z perspektywy historycznej, ale także w ich badanie. W projekcie „**Domki fińskie – Pamięć osobista, historia, współczesność**” udokumentowaliśmy specyfikę osiedla domków fińskich na Jazdowie – zgromadziliśmy, opracowaliśmy i udostępniliśmy etnograficzną dokumentację 16 domków.

Jednym z priorytetowych zadań publicznych m.st. Warszawy w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi są działania w zakresie popularyzacja tradycji, historii i dziedzictwa kulturowego Warszawy. W kręgu takich działań są projekty kulturalne, które bazują na popularyzacji treści

dotychczas nieznanymi, lub opracowanymi fragmentarycznie tj. źródłach wywołanych – unikalnej wiedzy, która została zgromadzona i może znaleźć zastosowanie w takich formach działalności jak np. sztuka w przestrzeni publicznej, współpraca środowisk twórczych, edukacja kulturalna i wielu innych. Wiemy, że w Warszawie jest duże grono osób, dla których wiedza o przeszłości miasta jest wartościowa i aktywnie przez nie poszukiwana. Dotyczy to szczególnie historii, w których losy ludzi, domów i miasta splatają się ze sobą tworząc unikalną opowieść o dawnej Warszawie i konkretnej epoce w życiu miasta. Świadczy o tym zainteresowanie zarówno wydarzeniami organizowanymi np. przez Dom Spotkań z Historią, jak i publikacjami dotyczącymi np. warszawskich kapliczek, kamienio, czy zachęcającymi do spacerów i odkrywania Warszawy na nowo. Jednym z przejawów zainteresowania domkami fińskimi jest wielokrotny przedruk tekstu opisującego trasę porannego spaceru Ryszarda Kapuścińskiego. Na Polach Mokotowskich powstała „ścieżka Kapuścińskiego”, której bardzo istotnym elementem jest jeden z ostatnich w tej części miasta domek fiński. Cieszący się dużą popularnością „Spacerownik Warszawski” zachęca do odwiedzenia osiedla „Przyjaźń” – największej kolonii domków tego typu w Warszawie. W różnych źródłach np. w Internecie można znaleźć podstawowe informacje na temat historii powstania tych domków. Do 2013 roku brakowało jednak pogłębionych badań i opracowania tego zagadnienia.

Niewiele jest organizacji, które w oparciu o etnograficzną metodologię (m.in. wywiady pogłębione) podejmują działania mające na celu popularyzację dziedzictwa kulturowego i tradycje Warszawy. Brakowało też dyskusji na temat wartości domków fińskich, w której głos zabraliby eksperci: antropolodzy kultury, architekci i varsavianie. Jedynie tak wielogłosowe spojrzenie na zabudowę drewnianą powstałą po wojnie na terenie Jazdowa (oraz Jelonek), zwaną domkami fińskimi pozwoliło znaleźć odpowiedź na pytanie o rzeczywistą wartość i znaczenie domków fińskich w pejzażu kulturowym stolicy. Mamy nadzieję, że projekt „Domki fińskie – Pamięć osobista, historia, współczesność, choć w niewielkim stopniu zapełnia tę lukę w dokumentowaniu historii domków fińskich i ich mieszkańców oraz przyczynia się do zmiany postrzegania powojennej zabudowy drewnianej, która z założenia miała być rozwiązaniem tymczasowym, zastępczym. Uważamy, że nasz projekt stał się także ważnym głosem w kontekście dyskusji o programach związanych z ochroną dziedzictwa niematerialnego i wdrażania Międzynarodowej Konwencji o Ochronie Dziedzictwa Niematerialnego UNESCO.

Poprzez projekt nastąpiło uzupełnienie luki jaka była nie tylko w polskim Internecie, ale szerzej, w polskiej nauce i varsavianistyce, związanej z brakiem charakteryzujących się wysokim poziomem merytorycznym badań na temat historii domków fińskich i ich mieszkańców. Z naszych obserwacji

wynika, iż istnieje duże zapotrzebowanie na pokazywanie tematów związanych z edukacją regionalną w Warszawie w nowy sposób, a etnologiczne narzędzia pracy dobrze się w tym sprawdzają. Powstała w ramach projektu strona internetowa www.domkifinskie.etnograficzna.pl cieszy się dużym zainteresowaniem, zaś informacje umieszczone na stronie są czytane i oglądane. Te formy przekazu skierowane są przede wszystkim do uczniów, studentów i dziennikarzy jako grupy, dla której internet jest jednym z najchętniej wybieranych źródeł informacji. 61% odwiedzających stronę stanowią osoby w wieku do 34 lat. Mamy świadomość tego, że projekt przyczynił się do zmiany postrzegania dziedzictwa kulturowego stolicy poprzez wskazanie pojęcia dziedzictwa niematerialnego. Zmianę tę można zaobserwować na zorganizowanej debacie, której przebieg został umieszczony na stronie www.kulturalna.warszawa.pl.

Przebieg inicjatywy – opis poszczególnych działań

W ramach projektu **Domki fińskie – Pamięć osobista, historia, współczesność** przeprowadzona została dokumentacja historii domków fińskich oraz ich mieszkańców. Część dokumentacyjna projektu polegała w dużej mierze na zgromadzeniu osobistych relacji, w których losy domków fińskich i ich mieszkańców splatają się ze sobą (historia mówiona).

Wykonano i opublikowano na stronie projektu skany 58 najciekawszych materiałów archiwalnych (archiwa rodzinne i artykuły prasowe), pozyskano oraz opublikowano na stronie projektu 89 skanów będących rezultatem przeprowadzonej przez studentów wydziału architektury Politechniki Warszawskiej inwentaryzacji domków. Opracowano i umieszczono na stronie 11 teksów opisujących ich historię oraz około 180 zdjęć przedstawiających wnętrza i otoczenie opisywanych 16 domków z terenu Jazdowa. Powstał trwający 12:02 min. film etnograficzny na temat domków fińskich i działań społecznych realizowanych w 2013 w ramach inicjatywy „Otwarty Jazdów”. Przygotowano 4 artykuły do bezpłatnej, monograficznej publikacji „Etnografia do kieszeni” dotyczącej Jazdowa. Publikacja zostanie wydrukowana w 2014 roku i będzie również dostępna na stronie internetowej projektu.

Wszystkie rezultaty projektu są dostępne na stronie internetowej domkifinskie.etnograficzna.pl

Na mapie, która jest naniesiona na linię czasu można śledzić zmiany, jakim ulegało osiedle domków fińskich na przestrzeni lat. Jednocześnie można zaobserwować, jak interesujące były założenia urbanistyczne tego osiedla.

Na udział w projekcie zdecydowali się antropolożka dr. Ewa Klekot (adiunktka w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego), mgr inż. Dariusz

Śmiechowski (architekt, członek SARP, wykładowca na Wydziale Architektury Wnętrz na Warszawskiej ASP) oraz dr Marek Ostrowski (varsavianista).

Liczba i charakterystyka beneficjentów/odbiorców inicjatywy

(do jakiej grupy społecznej/wiekowej/zawodowej, skierowana była inicjatywa, jaki był klucz doboru beneficjentów/odbiorców, itp.)

Projekt skierowany jest do osób, którzy są szczególnie wrażliwi na pamięć historyczną miejsca w którym przebywają. Inicjatywa ta jest mostem zrozumienia łączącym mieszkańców domków fińskich z współczesnymi mieszkańcami Warszawy, którzy zatracili wrażliwość historyczną w codziennym pędzie życia i nie rozumieją ich historii.

Każda osoba, która jest zainteresowana tą tematyką ma nieograniczony dostęp do wyżej wymienionych materiałów, zebranych podczas prowadzenia badań i zamieszczonych na specjalnie stworzonej stronie internetowej www.domkifinskie.etnograficzna.pl. Dzięki temu nie ma określonej docelowej grupy społecznej. Przypominając jednak o tym, że projekt ten ma charakter edukacyjny, gdzie dzięki obecności w badaniu ekspertów antropolożki dr. Ewy Klekot, mgr inż. Dariusza Śmiechowskiego – architekta SARP oraz varsavianisty dr Marka Ostrowskiego, nauczyciele mogą poszerzać swoją wiedzę.

Pośrednimi odbiorcami projektu są również rodziny, sąsiedzi i znajomi osób, które brały udział w wywiadach przeprowadzanych w ramach projektu. Wiedza którą nabyli, pomaga im w lepszym zrozumieniu historii danego miejsca. Młodemu pokoleniu zaś daje możliwość poznania miejsca w którym się wychowali, jak również otwiera im drzwi zrozumienia postawy swoich dziadków, w której sprzeciwiają się usunięciu domków fińskich z namalowanego przez historię obrazu Warszawy.

Rezultaty i oddźwięk inicjatywy

(jakie cele udało się osiągnąć organizatorom, jakich pozytywnych zmian i w jakiej skali udało się dokonać dzięki realizacji inicjatywy, czy udało się w nią zaangażować ludzi z zewnątrz, itp.)

Podstawowym celem projektu „Domki fińskie – Pamięć osobista, historia, współczesność” było uporządkowanie informacji nt. warszawskich domków fińskich oraz w równie dużej mierze popularyzacja wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego tego miejsca z wykorzystaniem nowoczesnych form przekazu. Z tych idei zrodził się pomysł stworzenia strony internetowej, która miałaby przedstawiać problematykę domków fińskich, historii ich i ludzi, którzy tam mieszkali kiedyś i tych, którzy nadal tam przebywają. Strona ta cieszy się ogromnym zainteresowaniem, co świadczyć może zarówno o tym, jak bardzo ważny jest to temat dla współczesnych odbiorców oraz w jak niewielkim stopniu był jak dotąd zbadany. Zorganizowane spotkanie z udziałem publiczności

podczas którego na temat wartości i znaczenia domków fińskich w pejzażu kulturowym z udziałem ekspertów - antropologa, architekta, varsavianisty rozmawiano, również cieszyło się dużym zainteresowaniem.

1. przeprowadzona została dokumentacja historii 16 domków fińskich i ich mieszkańców z terenu Jazdowa;
2. zgromadzono osobistych relacje 31 osób będących obecnymi i dawnymi mieszkańcami osiedla Jazdów;
3. powstała strona internetowa poświęcona domkom fińskim: www.domkifinskie.etnograficzna.pl;
4. powstał trwający 12:02 min. film etnograficzny na temat domków fińskich pt.: „Otwarty Jazdów”;
5. na stronie www.domkifinskie.etnograficzna.pl, oraz serwisie youtube.com zamieszczono amatorski film poświęcony domkom fińskim;
6. wykonano profesjonalne i mające wysokie walory artystyczne zdjęcia domków fińskich. Wybór 72 zdjęć opublikowano na stronie <http://domkifinskie.etnograficzna.pl/galeria/#>;
7. zorganizowane zostanie spotkanie z udziałem publiczności podczas którego na temat wartości i znaczenia domków fińskich w pejzażu kulturowym stolicy wypowiedzieli się eksperci – antropolog dr. Ewa Klekot (adiunkt w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego, mgr inż. Dariusz Śmiechowski – architekt SARP, dr Marek Ostrowski – varsavianista);
8. zarejestrowano (utrwalono w formie cyfrowej) przebieg debaty nt. wartości i znaczenia domków fińskich w pejzażu kulturowym stolicy;
9. debatę nt. wartości i znaczenia domków fińskich w pejzażu kulturowym stolicy pt. „Trzy spojrzenia na Jazdów” opublikowano na stronie <http://domkifinskie.etnograficzna.pl/filmy/> oraz w serwisie youtube.com. Czas nagrania 53:12 min;
10. Przeprowadzono kwerendy biblioteczne nt. Jazdowa w publikacjach książkowych oraz prasie (Życie Warszawy oraz tygodnik Stolica) w latach 1945-1972 (tj., 27 lat.);
11. Rezultaty kwerend umieszczono w stronie www.domkifinskie.etnograficzna.pl w zakładkach „Bibliografia” i „Archiwum prasowe”.

Rezultaty jakościowe nieuwzględnione we wniosku, a osiągnięte w ramach realizacji działań:

1. upowszechniono wiedzę na temat domków fińskich na Jazdowie;
2. przyczyniono się do opracowania i uporządkowania wiedzy na temat domków fińskich, szczególnie z terenu Jazdowa;
3. zwiększono wiedzę na temat historii Warszawy w pierwszych powojennych latach;
4. nawiązano kontakt z partnerami: Wydziałem Architektury Politechniki Warszawskiej oraz Wydziałem Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie;
5. umieszczono na stronie internetowej unikalne materiały (archiwalia prywatne, projekty aranżacji wnętrz domków fińskich na cele społecznie użyteczne, materiały pochodzące z inwentaryzacji);
6. przyczyniono się do popularyzacji wiedzy o stolicy w pierwszych powojennych latach wśród osób zainteresowanych historią Warszawy, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów, studentów i dziennikarzy jako grupy, dla której internet jest jednym z najchętniej wybieranych źródeł informacji. 61% odwiedzających stronę stanowią osoby w wieku do 34 lat;
7. dotarto do młodego pokolenia, które uzyskało łatwy dostęp do rzetelnych informacji na temat w historii osiedla Jazdów;
8. projekt przyczynił się do zmiany postrzegania dziedzictwa kulturowego stolicy poprzez wskazanie pojęcia dziedzictwa niematerialnego (debata);

W ramach projektu **Domki fińskie – Pamięć osobista, historia, współczesność** przeprowadzona została dokumentacja historii domków fińskich oraz ich mieszkańców. Część dokumentacyjna projektu polegała w dużej mierze na zgromadzeniu osobistych relacji, w których losy domków fińskich i ich mieszkańców spletają się ze sobą (historia mówiona). W oparciu o zgromadzony materiał została utworzona strona internetowa poświęcona domkom fińskim. Podjęto działania na rzecz popularyzacji zgromadzonego materiału.

Cele projektu:

- 1) uporządkowanie informacji nt. warszawskich domków fińskich;
- 2) popularyzacja wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego domków fińskich z wykorzystaniem

- nowoczesnych form przekazu;
- 3) przeprowadzenie dokumentacji historii domków fińskich oraz ich mieszkańców;
  - 4) zgromadzenie osobistych relacji byłych i obecnych mieszkańców osiedla Jazdów;
  - 5) utworzenie strony internetowej poświęconej domkom fińskim www.domkifinskie.etnograficzna.pl;
  - 6) zrealizowanie amatorskiego filmu na temat domków fińskich pt. „Otwarty Jazdów”;
  - 7) wykonanie profesjonalne i mające wysokie walory artystyczne zdjęcia domków fińskich;
  - 8) zorganizowanie spotkania z udziałem publiczności podczas którego na temat wartości i znaczenia domków fińskich w pejzażu kulturowym z udziałem ekspertów - antropologa, architekta, varsavianisty;
  - 9) zwiększenie wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego stolicy;
  - 10) zwiększenie rozpoznawalności osiedli domków fińskich w Warszawie;
  - 11) zmniejszenie dystansu pomiędzy przeszłością a współczesnością poprzez zastosowanie form prezentacji uwzględniających nowoczesne środki przekazu;
  - 12) zwiększenie repozytorium wiedzy dotyczącej powojennej architektury drewnianej w stolicy;
  - 13) przedstawienie specyfiki osiedla domków fińskich na Jazdowie;
  - 14) uzupełnienie luki w polskim internecie związane z brakiem charakteryzujących się wysokim poziomem merytorycznym badań na temat historii domków fińskich i ich mieszkańców;

Liczba osób zatrudnionych przy realizacji inicjatywy

10 – koordynator, badacze, dokumentacja fotograficzna i filmowa, konsultacje.

Liczba wolontariuszy zaangażowanych w realizację inicjatywy

0

Partnerzy i ich rola w inicjatywie

Stowarzyszenie Mieszkańców „Domków Fińskich”

Inicjatywa „Otwarty Jazdów”

Urząd m.st. Warszawy – Biuro Kultury – wsparcie finansowe projektu